

КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА КАТЕГОРІЯ

БУБНЯК А.

Copyright © 2013

Дослідження питань креативності є надзвичайно актуальним для усіх сфер життєактивності суспільства – від філософії, психології, мистецтва, до прикладних аспектів технічного виробництва, що пов'язані з науково-технічним прогресом і науково-технічною революцією. Особливо важливими такі наукові пошукування є для соціального інституту освіти, що спричинено потребою розвитку непересічної, творчої й креативної особистості. Незважаючи на важливість піднятої проблематики, слід зазначити, що серед вітчизняних і зарубіжних науковців немає єдиного погляду на природу і шляхи пізнання цього складного феномену.

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить, що існують різні підходи до визначення креативності. Так, Е. Фромм тлумачив креативність як “здатність дивувати, знаходити рішення в нестандартній ситуації, спрямованість на нове і вміння глибоко усвідомлювати власний досвід”. Своєю чергою, Дж. Гауен вважав креативність однією із сфер обдарованості, бо така особистість демонструє високий енергетичний рівень, часто діє по-своєму, винахідлива в усьому, здатна по-різному оцінити ситуацію тощо. Зі свого боку, Д. Богоявленська розуміє креативність як “інтелектуальну активність особистості”, В. Шадріков як “духовну якість людини”, а професор І. Милославський вважає, що термін “креативний” позначає творчість, яка “не тільки вислуховує ідеї, але й доводить їх до конкретного практичного результату” [за 3].

Креативність (англ. *creativity*), за Б. Г. Мещеряковим, – це творчі можливості (здібності) людини, котрі потенційно проявляються у мисленні, відчуттях, спілкуванні, окремих видах діяльності й характеризують особистість в цілому і/або її окремі аспекти, продукти діяльності чи процес їх створення. Він розглядає креативність як важливий і відносно незалежний фактор обдарованості, котрий рідко відображається в тестах інтелекту і академічних досягнень, а, навпаки, зумовлюється не стільки критичним ставленням до нового з точки зору наявного досвіду, скільки здатністю легко приймати/продувати нові ідеї [2, с. 247].

Цікавими також є погляди О. М. Матюшкіна щодо низки параметричних ознак креативних здібностей, що яскраво проявляються саме у навчальному процесі: “прагнення до створення нового; схильність до пошуку і вирішення проблем; швидкість оволодіння новою інформацією; наполегливість, цілеспрямованість, рішучість, працелюбність, системність у роботі, сміливість у прийнятті рішень; вміння комбінувати, знаходити аналогії; інтуїтивізм; здатність до створення нових, оригінальних стратегій вирішення проблем” [1, с. 2-3].

Спираючись на думку більшості дослідників, є змога виокремити три основні показники, які притаманні креативності у будь-якому контексті: швидкість, оригінальність і гнучкість мислення. Швидкість можна охарактеризувати як кількість ідей, що виникли за певний проміжок часу. Оригінальність – як здатність продукувати ідеї, що відрізняються від загальноприйнятих. Гнучкість мислення визначається як здатність розробляти різноманітні ідеї, використовуючи нестандартні стратегії вирішення проблем [3, с. 353-361]. Отже, під креативністю розуміємо інтегративну інтелектуально-особистісну рису індивіда, яка виражається в його здатності до самостійного визначення проблеми та генерування нових оригінальних ідей щодо її вирішення.

Отож умовами розвитку креативної студентської молоді є організація креативного освітнього простору ВНЗ, який би забезпечував оволодіння юнню оціночними знаннями, розвивав професійне креативне мислення; стимулював до активної творчої діяльності студентів (у т.ч. й позааудиторної), активізував суб'єкт-суб'єктну взаємодію наставника і натупників, а також сприяв зреалізуванню креативного потенціалу особистості викладача.

1. Бабій М. Ф Розвиток креативності як умова ефективного навчання // Обдарована дитина. – 2011. – № 7. – С. 2-3.

2. Большой психологический словарь / [сост. и общ. ред. Б. Мещеряков и др.]. – СПб. : ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2003. – 672 с. – (Проект “Психологическая энциклопедия”).

3. Малій Н. Ю. Психолого-педагогічні умови розвитку креативної складової професійного мислення студентів вищих навчальних закладів / Н. Ю. Малій // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2008. – Т.Х, ч. 5. – С. 353-361.

**КРЕАТИВНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА**

МИХАЛЬСЬКА В.

Copyright © 2013

Актуальність теми: З давніх давен люди допомагали один одному, часто пориви гуманізму мали випадковий нерегульований характер. В сучасному суспільстві проблеми опіки, допомоги, взаємопідтримки, створення умов соціальної рівності забезпечуються системою соціальної роботи. Оскільки в професійній діяльності фахівця соціальної сфери буває багато нестандартних ситуацій важливою умовою є професійна креативність. Креативність особистості – це здатність до творчого нестандартного мислення. Однозначного трактування